

Відділ освіти Сквирської районної державної адміністрації
Сквирський районний центр дитячої та юнацької творчості

Холодна гама в розписі. Виготовлення кухонного набору «Волошки»

Автор:

Кучанський Ігор Леонідович, керівник
зразкової студії декоративного розпису
“Цвіт папороті”



Тема. Холодна гама в розписі. Виготовлення кухонного набору «Волошки».

Тип заняття. Комбіноване заняття засвоєння нових знань, формування умінь і творче застосування їх на практиці.

Мета.

Навчальна:

- Поглибити знання про декоративно-ужиткове мистецтво.
- Закріпити в дітей значення понять: візерунок, декор, орнамент, ознайомити з новими термінами: стилізація, симетрія.
- Формувати вміння перетворювати природні рослинні форми в стилізовані декоративні зображення.

Розвиваюча:

- Вдосконалювати відчуття композиційної цілісності, уміння планувати малюнок на площині аркуша.
- Розвивати емоційну чутливість, спостережливість, уміння виявляти особливості форми різних рослин, образне мислення, уяву, почуття колірної гармонії.

Виховна:

- Виховати інтерес до пізнання декоративно-ужиткового мистецтва, повагу до праці народних майстрів, дбайливе ставлення до навколишнього світу, творчу ініціативу дітей.

Обладнання:

- Зразки виробів майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, фотографії рослин, фотографії та репродукції картин із реалістичним та стилізованим зображенням квітів та рослин М.Приймаченко "Волошки", "Весняний букет".
- Зразки готових робіт.

Матеріали:

- аркуш білого паперу (формат А-4); пензлі; гуашеві фарби; простий олівець; гумка; посуд для води; палітра; ганчірка; патичок.

Методи і прийоми, які використовує керівник гуртка на занятті:

- організація сприймання; бесіда; розповідь-пояснення; ілюстрація наочності;

порівняльний аналіз; спостереження; стимулювання творчої діяльності вихованців; методи контролю.

Види діяльності дітей:

- пізнавальна (сприймання та засвоєння нових знань);
- художньо-практична (формування нових вмінь і творче застосування їх на практиці).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Організаційна частина

II. Активізація уваги та досвіду учнів (бесіда)

З давніх часів людина прагнула до краси. Ще в найбільш ранню пору свого розвитку вона зображувала на стінах печери, що правила їй за житло, на керамічних чи дерев'яних виробах, необхідних у побуті, на одязі, зброї та інших ужиткових речах нескладні зображення та візерунки. Як ви вважаєте, яке зображення можна назвати візерунком?

(Відповідь учнів: візерунком називається малюнок, який має довільну композицію, що утворюється шляхом поєднання різних ліній, крапок, кольорів для створення декоративного ефекту.)

Спочатку то були нехитрі візерунки, складені чергуванням хвилястих і ламаних ліній, крапок, різних схематичних зображень, що були виконані способом розпису різноманітними природними пігментами *(кольоровими глинами, сажею, які розтирали з тваринним жиром)*, вдавлювання по сирому матеріалу *(глині)* або видряпування *(на камені)*.

Пізніше мистецтво виконувати узорі, використовуючи різноманітні матеріали, досягло високого рівня в багатьох народів світу. Вишукані, витончені візерунки складали зі шматочків різнобарвних твердих матеріалів *(смальти, скла, природного кольорового каміння чи різних порід дерев)*, різьбили *(на металі й камені, на дереві й кістці)*, розписували фарбами, застосовуючи різні техніки й різноманітні матеріали, вишивали *(нитками, бісером, коштовним камінням)*.

Кожна епоха й кожен народ вносили в декоративну творчість нові елементи, тому візерунки мали свої неповторні особливості, завдяки яким можна безпомилково визначити і час, і країну, де була створена та чи інша річ.

І в наші часи вміння прикрашати візерунками житло й речі побуту широко застосовується в різних сферах сучасного життя.

Тому, майже все, що оточує нас у житті, має декоративне оформлення в тій чи іншій формі. Що означають слова "декор" і "декоративний"?

(Відповіді учнів: слово "декор" перекладається як прикраса, звідси;

"декоративний" – вказує на те, що ці речі є прикрасою, оздобленням чогось)

III. Повідомлення теми, завдань заняття й мотивація навчальної діяльності учнів

Люди прикрашають вироби найрізноманітнішими візерунками, щоб зробити речі красивими, приємнішими на вигляд і навіть зручнішими в користуванні. Сьогодні на занятті ви поглибите свої знання в галузі декоративного малювання, ознайомитеся з новими термінами й поняттями, навчитеся перетворювати природні рослинні форми у стилізовані декоративні зображення.

Отже, тема нашого уроку: «Холодна гама в розписі. Виготовлення кухонного набору «Волошки».

IV. Робота над темою заняття

1. Викладання нового матеріалу (розповідь-пояснення).

На відміну від творів образотворчого мистецтва твори декоративно-прикладного мистецтва мають бути не просто красиві й викликати в людини естетичні почуття, а й корисні та необхідні в побуті.

Одним з основних елементів декоративно-ужиткового мистецтва з найдавніших часів є орнамент. Це слово походить від латинського "ото" – прикрашаю, "ornamentum" – прикраса. Отже, **орнамент** – це художня прикраса, вигаданий візерунок, що складається з красивих форм, має привабливі кольори й побудований на ритмічному чергуванні різних елементів.

Зміст і характер візерунка, що лежить в основі орнаменту, залежить від її форми, специфіки матеріалу, з якого її виготовили, й конкретного призначення цієї речі.

Тісний зв'язок із предметом передбачає **стилізацію** – творчу переробку форм реального світу з зображуваним предметом шляхом спрощення малюнка й форми, об'ємних і кольорових співвідношень. Тобто, натуральні природні форми

перероблюються і спрощуються, а їхній колір перетворюється так, як підказує творча фантазія та художній смак виконавця. Тому колірна гама в стилізованих зображеннях умовна та обмежена, кольори добираються за певним сполученням, приємним для очей. Головне завдання – викликати радісний настрій виразним, лаконічним малюнком, добором яскравих, насичених, соковитих кольорів.

2. Перегляд і обговорення ілюстративного матеріалу.

Розгляньте уважно ці малюнки, зразки народного декоративного мистецтва.

– Як ви вважаєте, чому для створення орнаментів необхідно стилізувати природні форми?

Спробуймо розібратися разом. Уявіть завдання: художник вирішив розписати глечик, який має певні пропорції. Перш за все, він має підкреслити саме цю якість. Форма глечика й візерунок на його поверхні повинні злитися в єдиний естетичний образ.

Як же створюється такий орнамент?

3. Постановка та пояснення завдання для самостійної творчої роботи.

Сьогодні ви дізналися, що, починаючи роботу над створенням будь-якої декоративної орнаментальної композиції, необхідно стилізувати реальні природні форми, які стануть її основою. Це й буде завданням вашої практичної роботи: творча переробка природних рослинних форм у стилізоване декоративне зображення.

З чого почати роботу? Придивіться до розмаїття рослинних форм, які прикрашають нашу студію: квіти, листя, трави, грона ягід... Оберіть рослину чи квітку, яка буде основним мотивом вашої декоративної композиції.

Цю рослину слід уважно розглянути, відзначити її характерні особливості, зрозуміти пластику. Малюнок має бути лаконічним, образним, а лінія – сміливою і пластичною.

У процесі стилізації вам допоможуть уява, фантазія, здібність імпровізувати і, крім цього, почуття стилю, адже кожна рослина в природі має свій неповторний стиль. Ось, наприклад, ви обрали тендітну, витончену квітку. Створюючи стилізацію, підкресліть саме ці якості. Інші елементи – важкі, великі форми не повинні зруйнувати ніжний, легкий стиль композиції. Тому легше створювати композицію з елементів рослин одного виду. Для цього з квітки, яка буде основним мотивом вашої декоративної

композиції, зробіть кілька начерків, кожного наступного разу намагаючись усе більше узагальнювати зображення, мінімальними засобами досягати максимальної виразності малюнка. З кількох начерків оберіть найцікавіший і починайте імпровізацію за даним мотивом.

Щоб запобігти монотонності, одноманітності зображення, намалюйте візерунок за уявою в різних варіантах, пошукайте варіації, всілякі ракурси й розміри. Така імпровізація необхідна для створення композиції, елементи якої приведені в єдину злагоджену систему.

Але один мотив не завжди дає можливість заповнити собою весь відведений для візерунка простір. Тому, komponуючи, заповнюйте його елементами, за характером малюнка подібними до основного мотиву, але ще більш спрощеними й узагальненими.

Не забувайте також про умовне та обмежене використання кольорів, – вони теж повинні підпорядковуватися загальному характеру й задуму композиції.

Тепер спробуйте виявити всю свою спостережливість, фантазію, творче натхнення в самостійній творчій роботі, завдання якої – перетворення природних рослинних форм у стилізований декоративний візерунок, який на наступному занятті може бути основою декоративної орнаментальної композиції.

V. Самостійна практична робота дітей

VI. Підведення підсумків заняття

- ❖ Оцінка діяльності учнів під час заняття.
- ❖ Показ і коротке обговорення кращих дитячих робіт.
- ❖ Прибирання робочих місць.

Фізкультхвилинка.

Із-за парт всі миттю встали,
Гарно спинки підрівняли,
Стали дружно всі у коло.
Тихо ходимо навколо.
Вгору тягнемось усі,
Мов трава в дрібній росі.
Потім легко всі присіли,

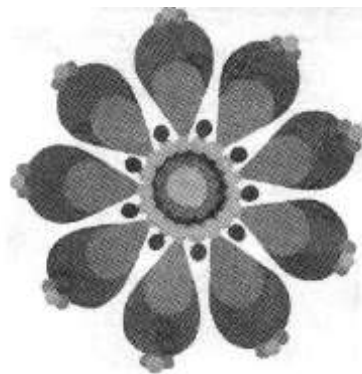
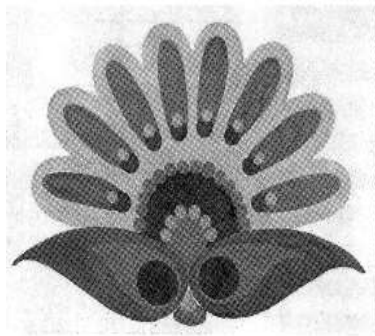
Наче ноги заболіли.

Потім встали, руки в боки

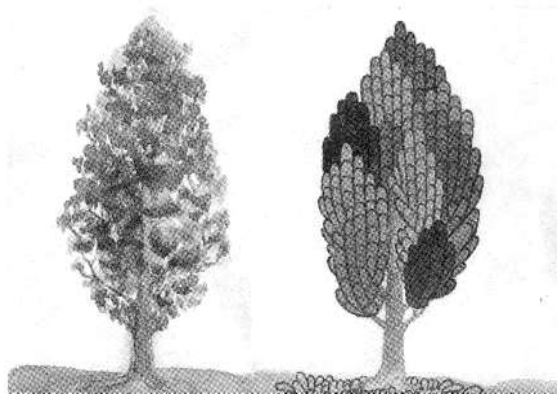
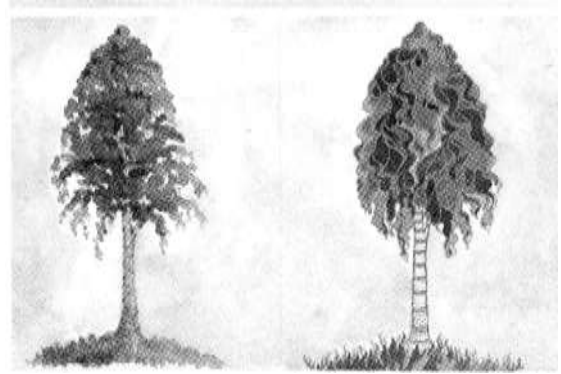
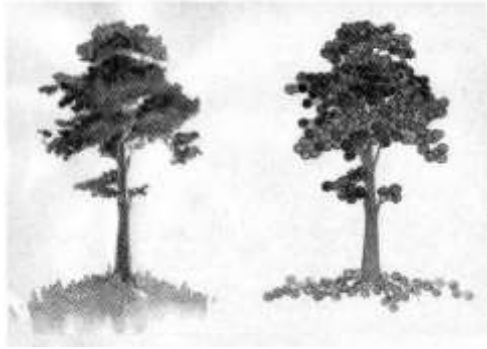
І зробили два підскоки.

Каблучками

Що ж, продовжимо заняття.



Декоративна переробка квітів



Декоративна переробка дерев

Використана література

1. Бутник-Сіверський Б.С. Українське народне мистецтво – живопис: Альбом.– К.: Мистецтво, 1967.– 280 с.
2. Глухенька Н.О. Петриківські розписи: Альбом. –К.: Мистецтво, 1973.– 85с.
3. Бутник-Сіверський Б.С. Пелагея Глущенко:Альбом.–К.: Мистецтво, 1977.– 60с.
4. Розсошинська Н. Катерина Білокур : Альбом. –К.: Спалах, 2001.– 127 с.
5. Степаник С. Скарби України. –К.: Мистецтво, 1990.– 200 с.
6. Нагай Г.В. Декоративні розписи. –К.: Мистецтво, 1957.– 120 с.
7. Ященко В.Ф. Микола Самокиш: Альбом. –К.: Мистецтво, 1979.–150 с.
8. Гура Л.П. Прикрась свій дім. –К.: Техніка, 1988.– 300 с.